NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỜ 1075. MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ BA 16 OCTOBRE 1923

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 1611

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI					
	Người đưa đến nhà	Gửi tại Giấy thép	Gửi tại Trung-Kỳ và Ai-lao	Gửi tại Nam-Kỳ và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc	
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VINH
Rédacteur en chef : PHAN MAY-LOC
Administrateur-gérant : NGUYỄN V. LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page : Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Nước có số dân đông vẫn là quí

Ở nước Pháp mới rồi có một bà được thưởng kim-bội-tinh, vì bà ấy trong 25 năm mà đẻ được 24 con. Việc ấy thật là một việc lạ xưa nay, không những là phúc riêng của một gia-đình, mà cũng là phúc chung của một dân-tộc. Nước Pháp dã lâu nay nhân-số không tăng thêm được mấy, người có lòng ưu quốc, thường lấy làm một việc lo ngầm mà vẫn tìm phương bổ cứu. Bây giờ bà nay được cái phần thưởng long-trọng này, không phải nhà nước chỉ muốn làm biểu-hiệu cho một việc tân-kỳ, mà thực là vì tiền-đồ một dân-tộc, mà khích-khuyến cho quốc-dân chăm bề sản-dục.

Ôi! Nước cốt trông vào ở dân, dân có nhiều thì nước mới thịnh; nếu dân-số không một ngày một tăng, thì tuy có khảo cứu được khoa-học hay, chế-tạo được khí dụng mới, thực-nghiệp tuy mở mang, binh-bị tuy chấn-chỉnh, trăm khôn nghìn khéo, vẫn chiếm được cái địa vị ưu-thắng trong buổi hòa-bình; nhưng không may mà gặp cuộc chiến-tranh; thì binh-ngạch dã kém thua, tất quốc-thế có bề nguy hiểm. Cho nên đương buổi thế giới thượng võ này, mà muốn cho thế nước một ngày một mạnh thêm, thì dương sinh-sản của quốc dân càng phải nên lưu tâm đến.

Người Nam ta xưa, nay vẫn là một nòi giống dễ đẻ dễ nuôi, và lại theo nho-giáo mấy nghìn năm không cứ sang hèn giàu nghèo, ai cũng lấy việc tự-tục làm trọng. Trong sách chữ nho có câu: « Bất hiếu hữu tam, vô hậu vi đại » nghĩa là tội bất hiếu có ba điều, mà không có con là nặng nhất. Tục-ngữ cũng có câu: « Hữu tử vạn sự túc » nghĩa là có con thì đủ cả mọi việc. Lại có câu: « Con với của chẳng ai từ ». Vì cái tục ham có nhiều con, nên mới sinh ra cheo sớm cưới sớm, vợ nọ hầu kia, nhà-nước không cấm phải thưởng thưởng, mà vẫn có nhiều người sinh năm đẻ bảy, nhiều nhà con lũ cháu đàn; vì thế mà dân số một ngày một đông, đó thật là một cái phúc to cho nòi giống ta đó.

Tuy vậy, việc đời không có cái gì là lợi cả, có phần lợi thì lại có phần hại ở trong. Người Nam ta vì cái lòng trông mong sớm có con, mới sinh ra tục cưới vợ sớm, vì cái tục cưới vợ sớm, mà sinh ra nhiều chuyện không hay: một là con trẻ tuổi còn dương non, khí huyết chưa đủ, hay sinh ra tật bệnh gớm ghê, mà thang thuốc cũng hết phương chạy chữa; hai là cha mẹ sức lực còn chưa đủ, thì sinh con tất là bần thụ yếu hèn, không những là chứng nọ tật kia, làm cực khổ suốt đời cho một người; mà lại nòi suy giống yếu, làm thiệt hại rất to cho một nước. Lại còn cái hại to nầy nữa, hại đến đường học-vấn của đứa con, hại đến đường sinh-kế trong một nhà, trẻ-con dương buổi 18, 20, chính dương lúc tuổi giàu sức mạnh, tranh giới thì-tài, học vấn tấn tới cũng nhờ tuổi ấy, tri-não mở mang cũng nhờ tuổi ấy, tiền-đồ của một người cũng trông mong về tuổi ấy, hạnh-phúc của một nhà cũng gây dựng từ tuổi ấy; mà phần nhiều cha mẹ — không kể những nhà giàu có sang trọng, nhiều người gia-tư thường thường — chỉ vì bụng muốn mau bồng cháu mà vội lo cưới vợ cho con; có nghĩ đâu rằng người ta sớm có vợ có con, không những là chí khí giảm đi, tinh thần kém đi mà lại khi con sài khi mẹ ghẻ, còn sinh ra nhiều chuyện phân mang, vì thế mà có câu tục-ngữ rằng thệ trúc tử phục, người ta đã có cái hệ-lụy ấy, thì tuy cố ra công học vấn, đường tấn tu chắc phải kém người. Than ôi! dương buổi tri lự còn thanh tĩnh để đua việc học hành, đã vội bước dây tục-lụy để mất cả chí khí; thế có phải cha mẹ thương con mà hóa ra làm hại con không? Lại đứa con học nghiệp hãy còn dở-dang, sinh kế chưa biết lý-lợi, mà đã sinh nam đẻ bảy, con cái đầy đàn, nhà giàu có thì còn khá, những nhà gia tư thường thường, thì cái việc thêm đinh sớm ấy, chẳng phải là lại thêm cái gánh nặng cho gia-đình ư?

Cái hại cưới vợ sớm, ở nước Tàu xưa kia cũng thế, độ 15 năm trước, chí-sĩ Tàu đã có bàn về việc tảo-hôn nói cũng đã nhiều bài rõ ràng khẩn-thiết, và cũng muốn người Tàu bỏ cái tục ấy đi, lời bàn ấy người Nam ta tưởng cũng nên cho là phải.

Nếu ta muốn cho nhân-số ta một ngày một nhiều thêm, nòi giống một ngày một mạnh thêm, mà sinh-kế trong gia-đình lại không đến nỗi gian-nan, thì không những là mình phải tự mình lo sửa đổi cái tục cũ của mình, mà lại phải trông mong về cái chánh-sách khôn khéo của Chánh-phủ Bảo-hộ. Đức Khổng-tử nói rằng: « Kỷ thứ hỹ, phú chi; kỷ phú hỹ, giáo chi » nghĩa là dân đã đông, thì phải lo làm giàu; dân đã giàu, thì phải lo dạy, lời nói ấy thật là đúng với cái tình thế nước Nam bây giờ. Nước Nam bây giờ sinh sản một ngày một đông, cách sinh-tồn lại càng thêm khốn-khổ; đường thực-nghiệp mở mang chưa được rộng, ở thành-thị thì nghề công nghệ thương trông cũng chưa lấy gì làm phấn-chấn, mà ở các chốn thôn-quê, thì ngoài một nghề làm ruộng, thường năm thất bát, không có lối gì khác để mưu sinh, cái họa nhân-mãn thật cũng đáng lo thay! Chánh phủ Bảo-hộ cũng đã xét đến cái tình hình ấy mà hết lòng lo liệu cho dân, cho nên trong khoảng 10 năm nay, cải lương học-thuật, chấn hưng thực-nghiệp, trường canh-nông, trường kỹ-nghệ, trường thương-mại, cũng đã mở ra dần dần; nhưng mà thông thường giáo-dục, để dạy cho những thiếu-niên tri-thức kém hay là tư-bản kém, không thể theo đuổi đến bậc học cao xa, đường ấy hãy còn chưa được rộng. Dận Việt-Nam vẫn tin cậy ở cái lòng rộng rãi, cái chánh-sách khôn-khéo của Chánh-phủ Bảo-hộ, dám mong rằng các đường thực-nghiệp, nhà-nước sẽ hết lòng chỉ bảo dìu-dắt cho, ruộng đất làm sao mà khai-khẩn, công-nghệ làm sao mà phát-đạt, khiến cho một cái số nhân dân đông-đảo đó khỏi ai phải lo thất nghiệp mà cùng được hưởng cái hạnh-phúc no ấm phú-phê; có thế thì sinh sản thịnh dân-số nhiều mới thật là một điều đáng mừng cho dân-tộc Việt-Nam ta vậy.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 15 Octobre 1923

Một bài diễn-văn của quan Giám-quốc Millerand

Trong một bài diễn-văn của quan Giám-quốc Millerand đọc ở Evreux, ngài có nhắc lại rằng nước Pháp rất là tổn-hại về cuộc chiến-tranh mới rồi ngài nói đến cái hiện-tình Âu-châu. Ngài có nói nước Nga kia vì vội muốn được hưởng cái chế độ tự-do, nên trong nước sinh ra rối loạn bời bời, nên mong cho nước ấy chóng tới ngày bình-an. Ngài lại nói vì nước Đức gây nên cuộc chiến-tranh, mà thành ra phải phục-thù lại cái việc bất-công trong năm 1871. Vả, đến lúc công-lý đã được chiến-thắng, thì không lẽ nào lại để cho nước Ba-lan phải qua phân bức liệt, và để các nước nhỏ bị cái-đạp oan ức, cứ ở dưới quyền áp-chế của họ Habsbourgs mãi. Ngài có nói cái lòng ái-quốc không bao giờ sốt sắng bằng bây giờ. Ngài khen ngợi hội Vạn-quốc, mà trong việc lập hội Vạn-quốc ấy, nước Pháp đề xướng lên trước tiên. Cái điều của các nước mới lập thành cần nhất ngày nay, là mong chỉ giữ gìn cho bề ngoài được yên-ổn vững vàng, tất cũng biết rằng nước Pháp xưa nay đinh-ninh một cái tôn-chỉ là tôn trọng các hòa-ước, không khi nào chịu để cho sự trật tự nhờ cuộc chiến thắng mới gây dựng được lại bị rối loạn đi đâu. Nước Pháp chỉ đòi cái số tiền của nước Đức sự nước Pháp mà thôi, chứ không có đòi cái gì quá cái quyền của mình được đòi. Các nước đã chịu tổn thiệt nhiều điều ấy nước Pháp cũng không có quên. Lòng nước Pháp rất mong cho cái dây thân ái các nước đàng bước lần nhau trong lúc cấp nạn, nay lại được thêm bền chặt khăng khít hơn trước. Quốc-dân nước Pháp rất là thành-thực ngay thẳng, nhất là bao giờ cũng sẵn lòng tôn trọng cái quyền-lợi và cái tục-do của các dân-tộc. Nhiều khi vì cái ý-tưởng ấy mà nước Pháp chịu bỏ những quyền lợi ích lợi cho cuộc bình an của mình cũng có. Nước Pháp chờ đợi đã ba năm giời, mà nhượng bộ cho các nước cũng đã lắm, mãi đến nay mới cùng với nước Bỉ mà thi hành cái quyền của mình theo như các điều khoản trong hòa nghị, và cái tôn chỉ chính đáng xưa nay. Nước Pháp đã ứng 100 nghìn triệu quan thay cho nước Đức. Nghị-viện nước Pháp đã phải ưng chuẩn ngay việc đặt các khoản thuế mới cộng tới chín nghìn triệu. Dân Pháp thực là biết điều, mà rất yêu nước. Trong buổi hòa-bình cũng can đảm như trong buổi chiến-tranh. Cái số tiền thuế của mỗi người phải đóng trong năm 1913 tính ra đồ đồng là 470 quan. Đến năm 1923, cái số ấy tính ra đến 2478 quan. Nước Pháp lại phải thanh giảm phí tổn đi nhiều. Ngài có nói việc đóng thuế thực là một cái nghĩa-vụ lớn của những người ái quốc.

Ngài nói rằng nghề canh-nông nước Pháp rất tiến bộ, và các thuộc-địa Pháp rất là phát đạt. Ngài lại nói: Việc cổ-võ về sự sinh-sản hiện nay cũng đã thành-hiệu. Ngài có nói qua về cái tôn-chỉ chánh trị sau lúc cuộc chiến-tranh này. Sau cùng ngài nói về những sự tiến bộ tương lai. Ngài nói: Một ngày kia nước Pháp có thể giảm được cái thời-kỳ tòng quân đi. Nước Pháp rất mến sự hòa bình và mong cho cái ngày hòa-bình chóng tới nơi. Nay muốn cho cuộc hòa bình được chắc chắn vững vàng thì phải làm làm sao cho mọi việc của cuộc chiến-tranh đã gây dựng nên, sị nấy phải in trí mà tuân theo; chứ không còn ai đem lòng phá hoại nữa. Ta chớ quên cái bài học hay trong năm 1914. Bây giờ đảng Xã-hội nước Pháp vẫn tin cậy ở đảng Xã-hội nước Đức, mãi đến lúc sét nổ đùng lên, mới tỉnh ngộ là lầm. Ta cũng mong rằng người Pháp sẵn lòng tán thành cho cái chánh-sách xã-hội để cho sau này nhân-loại được hưởng thụ nhiều điều công lý hơn. Nhưng muốn làm cho nhân loại được hưởng nhiều hạnh phúc hơn, nào có phải cần gây nên cái nạn nội loạn mới đạt được mục-đích ấy đâu.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Tiếng Trung-kỳ	*Tiếng Bắc-kỳ*
Cái lung tung trống rung	Cái trống bỏi,
Cái xập xòa	Cái chũm chọa,
Cái trỉ	Cái niêu kho cá,
Quả trẫu	Trấp giẫu,
Bát ô tộ	Bát chiết yêu,
Chén ăn cơm	Bát ăn cơm,
Cái ly	Cái cốc,
Cái ve	Cái lọ con,
Tim đèn	Bấc đèn,
Nẫu (tiếng Bình-định hay nói)	Hẳn, họ,
Con cò (Nam-kỳ)	Con tem,
Củ sắn (Bình-định)	Củ dậu,
Bậc (Thanh-hóa)	Dễ coi,
Ngãy	Mắng,
Dặng quá	Bận lắm,
Kêu	Gọi,
Rượu la-ve	Rượu bia
Bánh ít ngọt	Bánh gai,
Giác	Hào
Giác đôi	Hào vàn
Cái tiềm	Cái liền con,
Cái dớt (Nam-kỳ)	Cái điếu hút thuốc
Khoai môn	Khoai sọ, [lá,
Cá tràu	Cá quả,
Cá gáy	Cá chép.
Thọc lét nhột	Cù nách buồn,
Bẹ	Vỏ,
Bông sứ	Hoa đại,
Bông lài	Hoa nhài,
Nóng lạnh	Sốt rét,
Nổi xung	Tức mình,
Xà bong	Sà phòng.
Cái lục lạc	Cái nhạc,
Bánh ước	Bánh cuốn,
Thịt chấy	Thịt ruốc,
Mít ướng	Mít một,
Mít rán	Mít giai,

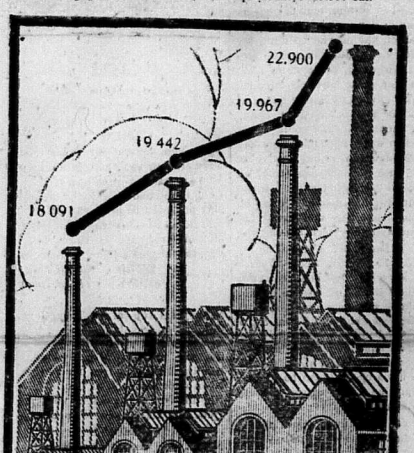
(*Còn nữa*)

Mme Vương-khả-Lâm tự Nguyệt-tân.

Cái vấn-đề tu-phục các miền bị tàn phá ở nước Pháp

Trong số báo ngày 14 Octobre bản-quán đã nói rõ về cái hiện-tình việc tu-phục các miền bị tàn phá ở nước Pháp, và đã in hai bức vẽ để làm biểu-hiệu sự tiến-bộ trong cái công-cuộc lớn-lao ấy. Nay lại in thêm bức vẽ sau này để độc giả so sánh số công-xưởng bị hủy hoại trong buổi chiến-tranh với số công-xưởng đã chỉnh-đốn xong rồi thì rõ ràng mấy năm giới nay nước Pháp đã ra công gắng sức nhiều lắm vậy.

22.900 công-xưởng bị hủy-hoại hoặc hư-hỏng
Đến ngày 1er Janvier 1923, đã tu-phục được 19.967 cái.

Tin Trung-hoa

Ngày 7 Octobre 1923

Nam quân thắng trận

Hứa-sùng-Trí từ Hà-nguyên kéo quân sang đánh Tử-kim.

Chu thế-Qui sang Đông-giang

Tôn-Văn cử Chu-thế-Qui tham tán việc quân Đông-giang.

Tin Bắc-kinh

Chiều hôm 5 Octobre, quả bom nổ ở vườn công Bảo-định, ngay khi ấy bắt được một người thủ-phạm, tên là Thang-trọng-Minh, tên ấy khai rằng đồng mưu cả thảy bảy người.

Quân Triệu hằng-Dịch đốt thành

Quân Triệu-hằng-Dịch đốt thành Tương-hồ, khí-giới và đồ vật, cướp lấy hết cả. Thủy-binh Nhật-bản kéo lên bộ để tuần phòng; thủy-binh nước Anh ở dưới tàu bắn súng lên trên bờ.

Trương-Hồ lại xin từ chức

Trương-Hồ lại trình giấy xin từ chức. Nhiếp-chánh-viện quyết ý giữ lại.

Hải-quân bộ đòi lương

Hải-quân-bộ đòi lương kịch-liệt lắm. Nội-các đánh giây thép nghiêm trách Hải-quân bộ-trưởng Đỗ tích-Khuê và bảo phải điều-đình việc ấy cho yên.

Ngô-bội Phu đời quân sang Hán-khẩu

Ngô-bội-Phu tiếp giây thép của Tào-Côn trả lời, bèn đời quân sang đóng ở Hán-khẩu.

Triệu hằng-Dịch cầu cứu với Ngô bội-Phu

Đại-biểu của Triệu hằng-Dịch đến yết-kiến Ngô-bội-Phu. Ngô đề khởi hai việc: một là Triệu phải xóa bỏ hiến-pháp tự lập của Tương-hồ, hai là Triệu phải tuân theo mệnh-lệnh Bắc-kinh, thì Ngô sẽ hết sức bảo-toàn Tương-hồ.

Lâm-Hồ sang Thượng-hải

Có tin điện rằng Lâm-Hồ sang Thượng-hải một mình, nhưng xét ra thì Lâm hiện đương cùng với Hồng-triệu-Lân và Hoàng-đại-Vỹ đem quân đến cứu Chương-châu; tin này sợ không đích xác.

Hội-đồng Tư-vấn Bắc-kỳ

Các ông nghị-viên được nghỉ cho đến hết ngày 17 để xét các số chi-tiêu mà quan Đồng-lý đã phát lúc sáng hôm qua.

Đến sáng ngày 18, hồi 9 giờ sẽ họp đại hội-đồng, quan Thống-sứ Bắc-kỳ sẽ đến công-nhiên việc bầu cử tòa Trị-sự.

Cải chính

Trong số báo ngày hôm qua, về mục này, người sắp chữ có để lọt một chữ trong câu *Nguyên cái số này thứ hai trước có M. Trần-viết-Soạn đứng đầu...*, thành ra sai nghĩa, vậy xin đọc ngược lại là: *Nguyên cái số thứ hai này, trước có M. Trần-viết-Soạn đứng đầu....* cho đúng.

Một tấm gương trong

Mới đây trong báo có đăng tin: Quan Thống-lĩnh Coolidge nước Hoa-kỳ bây giờ gia-tư thật là thanh-bạch. Thanh-bạch đến nỗi trước đây trong nhà không nuôi con hầu đầy-tớ, phàm những việc trong gia-đình, thuần thị là một tay bà Thống-lĩnh ngày nay lắm lấy cả. Hai cậu công-tử con quan Thống-lĩnh ngoài giờ đi học nhà trường, là phải đi làm thuê những việc lặng những để kiếm thêm tiền mới đủ tiêu.

Một ông quan đã làm đến cực-phẩm, lịch-nhậm kể bao nhiêu chức, ròng rã hàng mấy mươi năm, là làm Toàn-quyền châu Massachusetts, lúc làm phó Thống-lĩnh, nay lại làm Thống-lĩnh một nước giàu có bậc nhất là nước Hoa-kỳ, thế thì của cải còn để đâu cho hết, ít ra nữa lại chẳng có năm bảy tòa nhà, đôi ba nghìn mẫu ruộng, của ăn, của để, của nổi của chìm, lẽ nào lại có thanh bạch đến nỗi bà lớn phải cất tay làm lấy những việc trong nhà, các cậu phải xuất thân đi làm thuê làm mướn. Lẽ ấy người nước ta quyết nhiên cho là lạ thật!

Một bà lớn, mệnh phụ đường đường, trong nhà thiếu gì kẻ hầu người hạ, con nhài con nọ, chú bếp chú cai, bà lớn cứ ngồi đó mà ăn trắng mặc trơn, soi gương nhỏi phấn, không nay đòi các bà lớn dưới vào hầu tài-bàn tỏ-tôm, mai đất các bà lớn bạn đi đến kia phủ nọ, cũng đã là quá rồi, khi nào lại có dùng tay làm đến việc gì nữa. Và chồng một người làm quan, cả họ được nhờ; cả họ còn được nhờ cái thiên-lộc của quan, huống hồ là con quan, vợ quan. Tốt số mới lấy được chồng quan, dẫu ngày trước có là người cần kiệm siêng năng, hay làm hay làm đến đâu nữa, nhưng nay quan ông đã bước lên được một bước, dù mỏi là cái bậc cuối cùng ở cái thang quan trường nữa mặc dầu, quan bà cũng phải học làm sang, trước hết hãy tập lấy những cách dài-các nhà quan: « *Bay đâu!* » « *Ở bay!* » « *Mặc bay!* » và những tiếng « *Ngơi,* » « *Xơi,* » v. v. Miếng trầu đã có người têm, điếu thuốc đã có người vấn. Trừ những việc điểm-trang chí ngoại và những việc không thể « *sai bay* » được, thì bà lớn mới phải dịu dàng mà đứng nằm đầu ngón tay vào, chứ còn những việc trong nhà đã « mặc bay » cả, khi nào bà lớn lại phải làm lấy. Lẽ ấy người nước ta lại lấy làm lạ lắm nữa!

Các cậu công-tử con quan, nhất là quan đại-thần, là con trời con phật, là ngọc cành vàng. Quan ông quan bà, nưng như nưng trứng, hứng như hứng hoa, qui như hòn ngọc trên tay, hạt châu trong bọc, thức gì ngon phải để các cậu xơi cho bổ, hàng gì đẹp phải để các cậu vận cho sang. Xuống ngựa lên xe, kẻ hầu người hạ. Các cậu không phải là những tướng « Phá-lâu-nhân », bạc phá hàng nghìn, phiện xoi hàng hộp, cây phù cây qui, khoe đẹp khoe dòn, các cậu đã chịu ép xác cắp lấy cái cặp đến nhà trường, cũng đã là phúc lắm rồi, khi nào công-tử lại chịu vừa đi học vừa đi làm thuê bao giờ. Lẽ đó lại càng là lạng lắm nữa!

Mà lẽ thật! song lạ là lạ với mình, mà là trong cái thời-đại này mà thôi, chứ không lạ ở các nước văn-minh, mà cũng không lạ ở nước mình về năm sáu mươi năm về trước. Ta còn nhớ gần đây một ông quan tòa nước Pháp, khi đã treo ấn từ quan trở về điền-lý, không có của-cải gì vẫn phải làm sách để kiếm ăn, đến khi tuổi đã tám mươi sáu, không còn tâm-lực đâu mà trước thuật được nữa, bấy giờ phải vào khải-nhân-viện, mà nhờ cái ơn cứu tế của các nhà từ-tâm. Người các nước văn-minh ta làm quan chỉ biết tận-tụy với nghĩa-vụ mà thôi chứ không phải ra làm quan để làm giàu đó cho thỏ phì tử-tế. Làm quan không phải là một cuộc đi buôn, không phải là người ngồi đám bạc. Gặp cơn đỏ lửa cười ra phá, cay mặc ai mà đắng mặc ai. Cổ-nhân đã có câu: « Hữu quan vô thân, hữu thân vô quan ». Đã làm quan thì không nghĩ gì đến thân-gia. Nếu làm quan mà còn muốn sinh cơ lập nghiệp để của cho con, thì làm sao mà nói đến hai chữ thanh-liêm được. Vả lại bà vợ có cái dực cần-kiệm, thì mới có thể giúp ông chồng nên được cái đức thanh-liêm. Cổ-nhân có câu rằng: « Cung kiệm dĩ thành đức ». Người đàn bà nếu không có cái đức cung-kiệm, thì không những không thành được cái đức tốt cho mình, mà lại khó thành được cái đức tốt cho chồng nữa. Một bà quan nếu không phải là người siêng năng cần kiệm, ăn hoang tiêu rộng, nay tổ-tôm mai tài-bàn, nay đến kia mai phủ nọ, ông chồng lấy đâu mà lấp được cái dục-bác vô đề của bà vợ, bảo rằng không một dân đục nước sao xong? Ta xem câu chuyện một nhà quan Thống-lĩnh nước Hoa-kỳ, mà ta không thể không hâm-mộ cái tiếng thanh-bạch của quan Thống-lĩnh. Ta hâm-mộ cái tiếng thanh-bạch của quan Thống-lĩnh nào nhiều, ta lại càng ngợi khen cái đức cần-kiệm của bà Thống-lĩnh bấy nhiêu. Vua Napoléon đã có câu rằng: Cái tương-lai của con bao giờ cũng do mẹ làm nên. Cha dã có cái đức thanh-liêm, là một đức tốt nhất của người làm quan, mẹ lại có cái đức cần-kiệm là cái đức tốt nhất của người đàn bà, nghĩ hồ có được những người con qui hóa nhường kia. Ngày hôm sau khi thân-phụ cậu đã được cử làm Thống-lĩnh rồi, cậu vẫn đến làm cho ông Dickinson như mọi hôm, ông chủ thấy cậu đến làm bèn bảo cậu rằng: « Này! Thầy cậu đã được cử làm Thống-lĩnh rồi đấy mà! » Cậu trả lời rằng: « Vâng, tôi cũng nghe như thế... Thưa ông, hôm nay tôi làm ở xưởng nào ạ? »

Ôi! Ta xem một ông quan lớn ở một nước phú-cường như thế! Một bậc lớn ở nước văn-minh như thế! Một cậu công tử nước tự-chủ như thế! Trông người lại ngẫm đến ta, mà ta không khỏi bùi ngùi trong da vậy.

Bất-Minh

Cuộc thi thơ

Của Nữ-sĩ Thị-Quyên nữ-sĩ

Thơ

CMLXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu giảm từ xưa nhất cõi đông.
Mưa gió trải bao Âu Á nhỉ,
Cung tường nào khác Lý Lê không?
Mấy phen dâu bể miền Tây Bắc,
Vẫn đứng non sông cảnh Nhị-Nùng.
Mới biết trời nam còn vượng-khí,
Tây-văn khai-hóa khắp nam-phong

Nữ-sinh, Trần thị Thin
87, Rue des Tasses, Hanoi

CMLXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-quận làm thành một miếu chung.
Nền cũ, bia Lê trơ gió táp,
Gác son, tường Lý bóng cây lồng.
Bức tranh đạo-đức treo Nùng - lĩnh.
Ngọn đuốc xuân-thu tỏ Lạc-hồng.
Nhị-thủy vơi dầy con sóng vỗ,
Quốc-hồn xin nguyện với non sông.

CMLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng ơn riêng lũ châu rồng.
Lớm-lợp cung tường cây bong tỏa,
Tô-mô bia đá nếp rêu phong.
Văn-minh Đông-á văn-minh mới,
Quốc-túy Nam-bang quốc-túy chung.
Rõ khách tân-trào khó qua chửa?
Để cho nhi-nữ thẩn thơ lòng.

Vũ văn-Ngư
Làng Đông-trang, Ninh-bình

CMLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cảnh giục lòng người nhớ Thánh-tông
Từ-thủy khơi nguồn về nước Nhị,
Thái-sơn dẫn mạch tới non Nùng.
Đem gương đạo-đức in hồ Bạc,
Dàng mối di-luân với cột đồng.
Còn vũ-trụ này còn Khổng-miếu,
Còn dài công-nghiệp với non sông.

CMLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải mấy tang thương đạo vẫn sùng.
Cửa thánh gầy nên nguyên tự Lý,
Dòng Thù từ đấy mới tuôn Đông.
Vàng kêu ngọc thét nơi Nùng-Nhị,
Mỗ giục chuông khua giống Lạc-hồng.
Cửa giám còn vững thiên-trụ đó
Làng nho nên nhớ Thánh-tôn công.

CMLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu lòng qué lại nhớ công.
Bể học sóng dồn mưa gió Mỹ,
Rừng nho mây khóa nước non Hồng.
Cung trường nắng giải màu vôi nhạt.
Khoa-giáp bia mờ nét chữ phong.
Cựu-học tân-văn thời buổi thế,
Nhị-Nùng ngơ ngẩn mảnh trăng trong

CMLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Thắng-cảnh đâu bằng chốn Khổng-cung.
Bốn mặt tường xây hoa rợp bóng.
Mấy hàng bia đứng chữ ghi công.
Nhân, Tăng hiền triết ba nghìn vị
Lê, Lý khoa-danh tám chục ông.
Những khách lẳng nho huyền tụng cũ
Qua nơi văn-miếu cũng vui lòng.

CMLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Lò đúc đồng Nhan lửa vẫn hồng.
Nhật nguyệt sáng soi là đạo-đức.
Cung tường phẳng-phất trưởng hình dung.
Treo gương khai-hóa nơi kỳ Bắc,
Mở mặt tài hoa cõi Á-đông.
Cửa thánh cao sâu nhiều lúc nóng.
Văn-minh thêm có quat Âu - phong.

Ng-thiếu-Nga
Làng Trung-lập, Hưng-yên

CMLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu quần thoa cũng chạnh lòng
Lễ nhạc xuân-thu hương vẫn ngát,
Khoa-danh hiền triết đá còn phong.
Thực nên cảnh thắng châu Giao-chỉ
Mà cột cương-thường cõi Á-đông.
Âu cũng Thánh-tôn công-đức cũ,
Anh-hùng hồi khách nhớ hay không?

CMLXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôn-giáo ghi riêng biết mấy trùng.
Phủ-việt dấu còn làn bút vẽ,
Cung trường bóng rợp hạnh hoa hồng
Cuộc đời dù đổi Trần, Lê, Lý,
Gốc đạo không lay Đào, Tản, Nùng.
Mới rõ cao-kiên là cửa thánh,
Nhà thầy sự tiếu nấp-no trông.

CMLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Chiêng mõ vang lừng thánh giáo công
Hồ Nguyên, voi Lê tuy miền đổi,
Nhạc Tề khánh Vệ vẫn ung dung
Cương thường cột vững trong trời đất
Danh giáo bia truyền với bể sông.
Gặp hội đua tài lên yết miếu,
Tấm thành xin tấu khúc nam-phong.

Nguyễn-tư-Tế
Làng Trung-lập, Hưng-yên

CMLXXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Lễ-nghĩa nơi theo dấu Lạc Hồng.
Trước Lý dã xây nền giảng hóa.
Sau Lê lại mở mối văn-phong.
Mâu hoa Nùng lĩnh thơm ngào ngạt,
Thú cá Tô-giang thỏa vẫy vùng.
Tân-học khua vang chuông cảnh tỉnh,
Văn-minh đuốc rạng khắp trời đông.

Đặng-thi-Khuê. Tri-chữ

Chuyện kỳ khôi

Cùng một cái chiếm-bao mà lúc ứng ra mộ khác

Ông Mỗ có việc cùng mấy người bạn lên chơi Hà-thành. Đêm hôm trước ngày bước chân lên đường, ông nằm chiêm bao thấy mình hóa ra chó, hỏi bạn đoán hộ xem sao.

Bạn bảo: Ngày mai bác sẽ có người mời ăn cỗ.

Quả nhiên hôm sau bữa tới Hà-thành anh ta được ăn cỗ thật thích.

Đêm hôm sau anh ta lại nằm chiêm-bao như thế, lại chắc dạ sẽ được ăn cỗ. Hi-hửng thế nào vừa bước chân ra rạo phố, vấp ngay một lũ kẻ-nọi.

Tức quá, quay về nhà trọ thay quần áo, hỏi bạn. Bạn nói: Sách có chữ: « Thỉ-long sô-cẩu trong ư vị đảo chi tiền, khinh ư kỳ đảo chi hậu » Bác nằm chiêm-bao thấy mình hóa ra chó, chó đây tức là con sô-cẩu. Lần trước như lúc chưa đảo-võ, thì sô-cẩu đã đứng xong rồi, thiên-hạ còn ai trọng nữa, vì vậy điềm ứng vào việc không được ăn là phải lắm.

N. T. C.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 27 độ
13 giờ 29 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 16 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 fr. 15.

Thị giá quốc trái. — *Ngày 16 Octobre 1923* : 3 ₰ 55, 75. — 4 ₰ 1918 59. 35. — 5 ₰ 1915-1916 74. 45. — 5 ₰ 1920 88. 65. — 6 ₰. 1920 87. 50

Tin tàu. — Tàu *Malte* ở Pháp sang, đến buổi sáng ngày 16 Octobre này sẽ tới Saigon.

Hội-đồng Chánh-phủ thường-trực. — Quan Toàn-quyền Merlin vừa có tờ chu-tri thông tư cho các quan chức có chân Hội-đồng chánh-phủ rằng ngài định từ nay trở đi cứ mỗi tháng họp hội-đồng thường-trực một lần vào ngày 30 hồi 9 giờ sáng. Nếu hôm ấy nhằm vào chủ nhật thì hoãn đến hôm sau mà hôm sau có trùng vào ngày lễ thì lại hoãn đến hôm sau nữa.

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe ô-tô, — Xem trang thứ tư.

2012

Thi chức phó cai trị hạng nhì.

Các quan có tên sau này thi đỗ chức phó cai-trị hạng nhì:

MM. Allégrini, Desteney, Philipecki, Fugier Garel, Le Courtier, Manau, Vollat.

Việc chữa cầu sông Cái. — Việc mở rộng cầu sông Cái hiện nay vẫn làm riết lắm, chưa rõ ngày nào xong. Cứ như báo *Courrier d'Haiphong*, thì chừng đến tháng hai năm 1924 sẽ hoàn-thành.

VIỆC TẠI BẢO HỘI-VIÊN THÀNH PHỐ

Hanoi, le 15 Octobre 1923.

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin có lời trân-trọng đa tạ các ngài đã tin yêu hạ cố đi dầu phiếu kỳ tái-bảo hôm qua (14 Octobre 1923) mà tôi được dự phần trúng-tuyển thì tôi lấy làm cảm tạ các ngài lắm.

NGUYỄN-HỮU-TUẤN dit BÁCH
(Maison Long-Ký)
3698 *71. Rue de la Soie, Hanoi*

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh hương) học vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20
3697

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc kiến
Chủ nhân : DƯƠNG BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2096

Một bệnh-viện Curie tại Hanoi. — Trong một số báo trước bản-quán đã nói rằng có mấy quan bác-sĩ cùng mấy vị đại-hiền-sĩ hưu có định lập một bệnh-viện Curie ở Hanoi, chủ ý là để mua lấy các thứ khí-dụng tối-tân trong nghề giải-phẫu và quang-tuyến *radium* để chữa bệnh ung độc can cer. Nay lại được tin rằng đến chiều 19 này các nhà sáng lập sẽ họp hội-đồng để bàn về việc lập bệnh-viện ấy. Hiện đang lập thành một công-ty để gọi cổ-phần, mà các cổ-đông toàn là những nhà từ-thiện cả, vì chủ ý của công-ty không phải là để lấy lời, mà vì thấy có tiền lời thì sẽ để khoáng-trương thêm bệnh-viện ra, chứ không chia cho các cổ-đông.

Một tập quan-báo bằng tiếng Lào. — Kể từ ngày 1er Octobre 1923 trở đi, tại Ai-lao đã mở ra một tập quan-báo bằng tiếng Lào cho các quan cai-trị và thẩm-phán Lào dùng, mỗi tháng xuất bản hai kỳ.

Ngạch Bưu-điện. — M. Lorans, chánh sở Bưu-điện hàng ba ngạch bên Pháp nay cử làm thủ-hiến sở Bưu-điện Bắc-kỳ kể từ ngày 1er Octobre 1923.

TẠI HIỆU MOREAU JEUNE

102, Phố Hàng Trống, Hanoi

Bán giá rẻ vì phải dỉ xa. — Vậy trước khi mua drap noir, drap fantaisie, taupeline noire để may áo ta và drap marengo để may áo pardessus, thì hãy nên đến xem cửa hàng ấy đã.
3691

Tòa Thượng-thẩm. Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Thuốc phiện lậu. — Một hôm xe-hỏa của công-ty Vân-nam ở Lào-kay về đến Yên-bày, linh Thương-chính lên tra khám, bắt được 6 cân thuốc phiện lậu giấu ở cái lỗ thủng đặng sau buồng chở thư. Tòa án Trùng-trị Yên-bày phạt Vũ-duy-Thành là xếp anh (chef de train) chuyến xe ấy 2 tháng tù và 500 quan và bắt phải bồi thường cho sở Thương-chính số tiền là 5805 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp đo. — Tên Đỗ-v-Mỹ làm cai thợ sơn vào nhà Thư viện ăn cắp một cái áo vàng của thợ thuyền làm ở đấy hiện có mấy người trông thấy tên ấy trước đã can án hai lần về tội ăn cắp. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên ấy 3 tháng 1 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Giật khăn. — Tòa Thượng-thẩm y án tòa án Trùng-trị Haiphong phạt tên Dương-v-Đan 1 tháng tù về tội giật khăn của người đi đường.

Ăn cắp của sở. — Tên Lương-văn-Nuôi ăn cắp đồ đạc của công-ti ximăng Haiphong bị tòa án Trùng trị thành-phố ấy phạt 20 ngày tù. Quan Chưởng-lý thấy tên phải ấy phạt hãy còn nhẹ, chống án và xin tòa kết án phạt nặng hơn. Thượng-thẩm tăng tội vẫng mặt tên ấy lên 1 tháng.

Ăn cắp ở ga xe hỏa. Nhà tên Lê-ta-Qui và Ng-thị-Hai ở ga xe hỏa. Thường thường cứ tối đến hai tên ấy sai con chui qua dậu sắt lẻn vào trong nhà ga hoặc ăn cắp củi, hoặc than hoặc sắt vụn truyền qua dậu đem về để bán. Một hôm người gác ở đấy rình trông thấy bèn sở một thám đến khám nhà hiện bắt được củi và các bao gai của công ty nấu rượu. Hiện tên Qui trước đã can án một lần và tên Thị-Hai can án cả thảy tám lần rồi. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Qui 3 tháng tù và tên Thị Hai 50 quan. Quan Chưởng-lý chống án và xin phạt rất nặng vì hai tên ấy đã nhiều lần can án nhất là Thị-Hai. Tòa Thượng-thẩm xét xong tăng phạt mỗi tên lên 3 tháng 1 ngày tù và bắt hạn tù bắt phải biệt xứ trong vòng 5 năm.

Thưa kiện lôi mới. — Từ ngày thi hành bộ Luật mới này, các nhà thưa kiện nhau tuy phải bỏ buộc trong khuôn phép nhất định, song được hưởng nhiều điều tự do về việc chống-cãi và kháng-cáo, không kém gì dân các nước văn-minh. Đã đưa nhau đến cửa công mà không biết những khuôn phép nhất định ấy, nhiều khi công việc nhỡ nhàng, đương phải hóa trái, mà nếu không biết lợi dụng cái quyền tự-do chống-cãi ấy cũng lắm phen thua thiệt mà kiện dáng được thua thôi.

Muốn tránh khỏi hai điều bất tiện ấy, trong nhà nên có quyển sách « Chính-pháp yếu lược ». Sách này không những nói về việc thưa kiện nhau mà thôi đâu, lại bao nhiêu những chỉ-dụ, nghị-định về việc cải-trị xứ Bắc kỳ nay cũng có trích dịch, giải nghĩa và xếp đặt thứ tự ở trong sách nữa.

Sách dày 210 trang lớn, bán có 1 $ và 0 $ 20 tiền cước gửi, tại các hiệu sách và nhà soạn giả là:

M. Nguyễn-văn-Ích
64 Boulevard Harmand
Nam-định
3687

Cuộc đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Cuộc đánh số này đáng lẽ đến ngày 1er Novembre 1923 rút số, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Décembre 1923.

Hội Trí-tri. — Đến tối thứ năm 18 Octobre này, hồi 8 giờ, ông Phạm-Quỳnh hội trưởng hội Trí-tri sẽ nói chuyện về văn-đề « Cách tự minh học lấy; người đã đứng tuổi muốn tự mình học lấy phải làm thế nào? »

Hỉ tín. — Bản-quán được tin rằng đến ngày 25 Octobre này M. Nguyễn-Đệ, thám-tá tòa tư phủ Thống-sứ là lệnh-lang quan cố-án-sát Nguyễn-Liên sẽ làm lễ thành hôn với cô Bùi-thị-Mão là lệnh-ái quan án Bùi-đình-Thanh tỉnh Vĩnh-yên.

Bản-quán có lời mừng tân-lang và tân gia nhân cùng hai họ.

Việc tiêu tiền của hội Ái-hữu của ngạch Bưu-điện. — Việc này trong báo đã nhiều lần nói đến rồi tưởng không nên nói lại nữa, chỉ biết rằng nay quan Dự-thẩm đương giao cho sở Mật-thám. Khi nào việc ra Tòa án thì bản báo sẽ nói lại.

Hộ Hợp-hiện. — Bản hội sắp bốc làm phúc các mộ vô thừa nhận ở Phúc-trang, có mấy ngài thiện-tâm gửi giúp việc phúc ấy:

Bà Hồ Tôn hiệu Phúc-hưng số 22, phố hàng Đào cúng 50 cái tiền; Bà Ký-long, số 27, phố hàng Mắm cúng 30 cái tiền; Bà Đào-hoằng-Mai, phố hàng Trống cúng 60 cái tiền; Bà Hoàng-thị-Quản, Bà Ng-thị-Nguyên, Bà Nguyễn-thị-Quế cúng 76 cái tiền. Bà Ng-thị-Cả, số 7, phố hàng Đường cúng 3 p; Ông Vũ-văn-Long, số 10 phố Thuốc-bắc cúng 3 p;

Bản hội có lời cám ơn các ông, các bà.

Y-khoa bác-sĩ Sarraillie

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 395

Xét nghiệm máu xấu, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt rét.
Bệnh đau dạ dày, đau ruột.
Bệnh đàn bà.
Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 5 giờ chiều.
Bình ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 8 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa.
2080

Xe lửa hỏng máy. — Chuyến xe lửa ở Thanh-hóa ra hôm thứ bảy 13 Octobre vừa rồi bị hỏng máy từ ga Nam-định, tuy người tài-sế hết sức chữa, nhưng vì cái tay guồng bánh xe hỏng nên xe chạy mỗi lúc lại chậm thêm, xe lửa ở Hanoi phải xuống tận ga Thường-tín để tránh nhau. chẳng may khi đi đến ki-lô-mét 13 gần ga Văn-điển thì thật hỏng, không đi được nữa phải xin máy cứu ở nhà máy ga Hanoi xuống đất xe, cho nên mãi đến 4 giờ chiều mới về tới ga Hanoi, tính ra vừa chậm mất 4 giờ, hành-khách phải một phen nhao nhác sốt ruột.

Cắt dứt giấy điện-báo. — Quan Công-sứ tỉnh Hà-nam đương cho xét về việc mất một quãng 200 thước giây điện-báo bị quân gian cắt ở ki-lô-mét 46 gần làng An-nhân hôm chữ nhật vừa rồi.

Cái bại mà men. — Chiều hôm kia có một chú quyền khố đỏ vào nhà hàng cơm ở phố Cửa-nam đánh chén, khi uống rượu xong, chú cứ tự nhiên dửng dưng ra về, nhà hàng chạy theo hỏi tiền thì chú lại sừng sộ. giờ ngay vỗ ra mà trả đền bữa rượu, mấy người ngồi hàng thấy thế vào can cũng bị chú đánh liền, sau có mấy người nữa vào vực chú về trại mới thôi.

Từ chức. M Vũ tất-Đạt thư-ký ban hỏa-xa phía Bắc theo đơn xin thì nay đã được từ chức kể từ ngày 11 Octobre 1923.

HỘI-CHỢ LẦN THỨ NĂM

sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Kẻ trộm táo gan — Đêm hôm qua, hồi 2 giờ rưỡi sáng, nhà số 12X ở phố Duvigneau bị mất trộm. Kẻ trộm lấy một cái ván bắc cầu xe ở ngoài rãnh, đem dựng ở trước cửa nhà ấy để làm cái thang, rồi trèo lên nhìn vào cửa sổ, chân phòng mái hiên, mà ở trong nhà lúc ấy có để đèn cả đêm, cho nên chúng để nhìn thấy cái mắc áo treo ở gần cửa. Chúng mới lấy que kều được một cái áo the mà thôi, còn các quần áo khác chúng đang kều thì vừng rơi cả vào người nhà đang ngủ. Người nhà giật mình mình tỉnh dậy nhìn lên cửa sổ chẳn phong thấy có cái que của quậy ở cửa sổ, liền hô hoán mở cửa ra rất thì chúng chạy đi đang nào mất

Vậy các nhà có cửa sổ chẳn phong nhất là phố Duvigneau và phố Charcealume hay làm kiểu nhà ấy, tưởng cũng nên để phòng cẩn thận lắm mới được. Nghe đâu quân trộm này nó ở gần gũi đâu đấy, chứ có lẽ nào vừa trông thấy nó mà mở cửa ra, chẳng trông thấy bát tích đâu cả, thì cũng là thật. Tân lai cảo.

Tin vật — Nguyễn-thị-Hằng 19 tuổi, nhà ở đường Hạc, không có số, bắt được quả tang ăn cắp quần áo của một người đàn-bà khác thì đã phải bắt.

Đêm hôm qua, linh tuần-cảnh đã bắt được 5 đứa ngủ ở ngoài đường lại không có thẻ căn cước thì đã giải về sở Mật-thám.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Quan Toàn-quyền đi Đồ-sơn. — Chủ nhật mới rồi ngày 14 Octobre, quan Toàn-quyền Merlin đi 6-tô ở Hanoi ra Đồ-sơn. Ngài có đến thăm nhà ngài mát Joséphine mấy giờ rồi lại về Hanoi,

Tự-tử. Ng-thị-Giao, 32 tuổi, ở cùng mợ nhà với người chồng ở đường Bonnal, xưa nay vợ chồng vẫn không hòa thuận với nhau, người vợ đã tự ải ở trên một cái giầm nhà. Sở Cảm khám nghiệm rồi, đã cho phép đem chôn.

GIA-LÂM

Thục-nữ trí cao. Hôm 13, 14 tây vừa rồi ở đây hợp tài-tử có diễn một tấn kịch « Thục-nữ trí cao » để quyên tiền giúp dân bị lụt và làm lại trường học Trí-thành của M. Cai-Lâm lập ra cho trẻ trong phố học mà vì trận gió vô tình làm đổ đã mấy tháng nay; việc là việc nghĩa nên các quý quan ở đây và dân phố chiếu cố đến xem đông lắm, quan Huyện và quan Trợ cũng vì nghĩa đến xem và hai ngài cũng có quyên cho một số tiền khá to.

Tấn kịch này do ông giáo Nghĩa-Phương Nguyễn-ngọc-Sơn, tổ chức và tập luyện đã hơn một tháng nay rất công phu mà khi các vai đã nhập diệu đem ra sân khấu diễn, thành giả lấy làm hoan nghênh và nhiều lần vỗ tay khen cho chữ « được »

Ai-mộ T. H. lai cảo

(Xem trang thứ ba, cột thứ bảy)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chuẩn phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng của MONTES qui trình, có chữ rằng một thứ rượu bổ để tăng ngũ dương quá rất hay, đáng nên ưa thưởng, trước lục phê thị giữ cho qui được phòng chế-tạo để ở Thanh-hóa.

Khâm thử.

欽此 內閣蓋錄 欽此欽此 准此 嘉有權稱酒經試驗無異用寫賞賚參考 敕 批 欽定三年五月初七日

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Bởi vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**
54, Phố Trang-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

BẮC-NINH

Cháy. — Được vài hôm nay, ở phố Đáp-cầu bị cháy mất 5 nóc nhà, thiệt hại hơn 300 đồng, may không can chi đến người cả.

Trận mưa quí hóa. — Sáng hôm 14 được một trận mưa to, nông-gia lấy làm mừng rỡ vô cùng. Nếu không có trận mưa ấy thì những nơi tài giá đều bị tiêu khô cả.

Hát làm phúc. Mấy tối nay ở Bắc-ninh có lập cuộc hát tuồng để lấy tiền giúp cho những nơi bị lụt.

Biết bao đoạn khổ tình thương. — Bản báo tiếp được bài sau này :

Các nơi bị thủy-lạo ở tỉnh Bắc-ninh mới rồi, có lẽ hai huyện Yên-phong tổn hại nhất. Vào độ trung tuần tháng năm, ai ai bước chân ra đồng, thấy lúa tốt om xanh ngắt, chẳng mừng thầm rằng mùa này sẽ được phong đăng hòa cốc. Ngờ đâu qua tháng năm sang tháng sáu, nước sông một ngày một lên, đê vỡ đồng lúa trắng tinh, nhà cửa đổ nát, tinh cảnh thật thảm thương. Đắng đắng ngột hai tháng trời nước mới ra hết; các nhà nông phu lại lo bề tái giá vào xong thì trời cứ nắng chang chang mãi nay lại khô cạn.

Ôi! ở chốn thôn quê quanh năm trông vào nghề làm ruộng, mà hạt nào cứ chiêm mất mùa hỏng mãi như thế, thì biết trông cậy vào đâu?

Mong rằng các nhà từ-thiện, các ngài khởi xướng lên việc lạc-quyên giúp các miền bị thủy lạo lưu tâm đến hạt này cho.

Nguyễn-văn-Nhân. lai cảo

NAM-ĐỊNH

Quân phạm bị bắt. — Tên Phạm-viết-Bang, 26 tuổi người làng Hạc-bông, phủ Nghĩa-hưng, phải tù 6 tháng về tội ăn trộm từ năm 1919, mà vẫn còn tại đào, đến bây giờ mới bắt được, đã giao cho tòa Nam án.

Tên Lê-đình-Ung, 34 tuổi, lý-trưởng làng Hưng-nghĩa, huyện Nam-trực, đã bị bắt về tội mưu loạn và dấu giấy cấn cước cho một dứa gian-phi ở trong làng, hiện đương tại đào.

Tên Lê-đình-Hoành, người làng Hưng-nghĩa huyện Nam-trực, phải tù 3 năm về tội ẩu-đả, ăn trộm và đốt nhà từ năm 1920, mà vẫn còn tại đào, cũng đã bắt được và giao cho tòa Nam án xử nghỉ.

MỚI XUẤT-BẢN

TÁI-SINH-DUYÊN

«HẬU BIÊN»

編後緣生再

Cuốn « Hậu-biên » này so với « Tiểu-biên » thì nhiều trang hơn, mà giá cũng bán có 0$90 và 0$20 tiền cước-phí. Ngài nào muốn mua, xin gởi thư và mandat cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *Trung-Bắc-Tân-Văn*, Hanoi. Có bán tại bản-quán cùng các cửa hàng sách. 2088

VIỆC KINH-ĐÔ

Trường Uyên-bác Kouei-giang. Trường Uyên-bác đã bắt đầu khai giảng từ hôm 8 Octobre năm nay. Trong số các sinh viên vào lớp nhất niên thì có hai người Bắc-kỳ. — Còn thầy dạy thì có thêm ba ông thầy Tây là M. Gaide Y-khoa bác-sĩ hiện sung chức chủ-sự tòa Y-chánh Trung-kỳ ở Huế dạy khoa vệ-sinh; M. Jourdain, Kỹ-sư tòa Công-chánh dạy khoa Kỹ-nghệ. M. Boulgnet, quan cai-trị ở phủ Khâm-sứ dạy khoa chánh-trị và hai ông thầy ta là M. Trần-v-Bạn chủ-sự bộ Hình dạy khoa Luật-lệ Nam-triều; M. Tôn-thất-Lương thư-ký tòa Khâm-sứ dạy khoa văn-chương Quốc-âm. Thế thì trường Uyên-bác năm nay đã mở thêm lớp học, thêm thầy dạy, ấy là cái kết quả về sự tiến hóa của trường ấy càng ngày càng thấy thành tựu.

Cái kết quả ấy mà được thành tựu như thế thật cũng nhờ có quan Đốc-giáo trường ấy là M. Dufresne là một nhà đại văn-học đã hết sức chuyên cần trông nom về việc giáo huấn mới được như thế.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH (Trường-thi)

Nạn ô-tô. — Một người Khách tên là Hung-Chang, làm công ở hiệu Nam Seng, không có giấy phép mà cầm máy xe ô-tô của người chủ. Khi ô-tô ở Bến-thủy về, đi ngang qua chợ bán trâu bò ở Trường-thi, đụng phải một ông già đi ngang qua đường ngã lăn ra, bị thương ở ống chân phải và ở tai trái. Vậy mà mãi 2 giờ sau linh tuần-cảnh mới khiêng người bị thương ấy vào nhà thương.

QUẢNG BÌNH

Vạn thọ khánh tiết. Ngày mồng một tháng chín ta, cung-ngỏ lễ Vạn-thọ khánh-tiết, trong bản-tỉnh hành lễ long trọng lắm. Buổi sáng làm lễ khánh tại Hành-cung, có quan Công-sứ, quan Phó-sứ và quan Giám binh đến thị-lễ. Sau khi lễ-thành, có mấy viên-chức tòng-sự ở sở Bưu-chính, sở Thương-chính, sở Y-tế và sở Học-chính mới được thọ-viện hành, làm lễ bái-mạng.

Buổi tối, tại dinh quan Án mở tiệc, dự tiệc vừa tỉnh-thuộc, vừa tòa thuộc và một vài người thân-thương trong thành-phố. Trong lúc thưởng tiệc có cuộc ca-vũ.

Trong thành ngoài phố thắp đèn treo có cũng khá nhiều.

Đá tung vào mắt — Một người cai mỏ làm đá tại làng Ô-lạc thuộc phủ Quảng-trạch không biết dục đá thế nào mà đá tung vào mắt, phải bị trọng thương. Người chủ cho đem vào nhà Y-viện chữa thuốc.

Ngày hội Tàu. — Ngày 10 Octobre là ngày hội Tàu. Các bang Hoa-kiều trong thành-phố chiếu-lệ củ-hành, nhưng cũng sơ-sài đình-đoàng không có ý nhiệt-thành hơn hồ như mọi năm; tiếng pháo nghe thưa, tiếng thanh-la cũng vắng, chỉ lo thợ mỗ cửa hàng có mấy ngọn cờ vải ba cái đèn giấy. Quang-cảnh chỉ có thế thôi!

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 16 Octobre 1923
TÂY SƯƠNG-KÝ
Ngẫm duyên kỳ-ngộ xưa nay.
Lứa đôi ai để đắp vầy Thôi-Trương.
Ngoài mồ đào đỏ khôn tường.
Công ơn nhạt nhẽo thiếp chàng ngẫn ngơ.

Tối thứ tư 17 Octobre 1923
VÂN NGUYỆT TIÊN DUYÊN
Khen ai đặt để trò cười.
Nào ai khóc đó nọ người đi đâu.
Phận ai được hưởng sang giàu
Duyên ai mới biết chẳng cầu mà nên.

Tối thứ năm 18 Octobre 1923
HỒNG-NHẬT MỘNG
Cảm tình nhọ lại vì nhọ
Ngờ đâu giấc mộng mà so chuyện đời.
Rồng mây cá nước gặp thời.
Ngẫm ra mới biết thợ trời đầy đoạn.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 4562

CÁC PHÁO-TÂY MỚI, BÁN CHIỀU-HÀNG

Bản-hiệu có trữ nhiều thứ pháo-Tây để dùng về các ngày liệc và hội. Lại có riêng một thứ thuốc xanh đỏ (flamme de Bengale) để các nhà hát dùng cho hợp vẻ-sinh vì chỉ **không có khói khét**, *sáng tỏ, màu đẹp và chóng chán,* **để lâu không ướt.**

Các quý-khách ở xa có cần tới thì xin gửi thư về thương-lượng và lấy hóa-giá, sẽ gửi theo lấu thủy hay hỏa-xa, không gửi giấy thép được.

Xin chiếu-cố.

XUÂN-HÒA, tạp-hóa
99, Phố Hàng Gai, Hanoi.
2097

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kinh gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.
Thợ khéo kỹ công và giá thực.
2017

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.
2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có lời cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

HỘI ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống xe giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHAIGNEAU.
Y. M. GRENÉS.

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rõi it nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều ấn đâu; vì những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

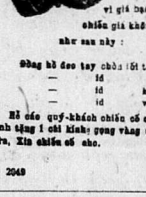
Vậy ta nên chú ý!
Nên chú ý thì làm thế nào?
Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình tiết trưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.
2057

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách những đồng hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chẳng tài nào bán giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bởi thời xin biên mấy kiểu giang vàng có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay	chữa tốt thấy giờ		giá trước	8$40	nay 4$40
—	id	cỡ kim ly	—	6 00	3 00
—	id	kim thép và kim vàng	—	4 80	2 80
—	id	vuông thực xinh	—	8 80	4 80

Bổ cáo quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đôi mồi và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền bước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI
2048

Số 118

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đến bồi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Hồng-ngọc* nói :

— *Tô-hữu-bạch* đã có cái tài-tình ấy chắc không đến nỗi lưu-lạc. Huống chi chàng đã đến họa vẫn bài thơ tân-liếu thì đó tìm tường cũng chẳng khó. Và chàng đã có lòng lưu-luyến, may ra đi chưa xa mấy. Nếu chàng nghe tin cái gian-mưu của hai người nay bại-lộ, có lẽ chàng lại đến đây. Nhưng hai người nay gian-giảo lắm thường, ta nên khéo ma khu-xử mới được.

Bạch lão-gia nói :

— Chẳng khó chi điều ấy! *Tô-hữu-đức*, ta chưa nhận lời gả, mà *Trương-quí-như* kia thì nguyện là một ông thầy ngồi dạy học, ta cứ nhạt-nhẽo rồi tạ-tuyệt đi.

Nàng *Hồng-ngọc* nói :

Có như thế mới yên việc được, nếu mình tỏ ra nết mặt thì tất sinh nhiều chuyện lôi-thôi.

Bạch lão-gia nói :

Điều ấy ta đã hiểu, con không phải lo. Nhưng ta còn nhờ cậy phụ con thuật chuyện vì việc hôn-nhân không xong, có nói với học-đài truất tên *Tô-hữu-bạch*. Ngày nay gặp dịp khánh tiết, nêu dẻ chàng không được tên thì, há chẳng hại chàng lắm ru! Thế thì ta cần phải sai người đi dò-la tin-tức, trước là làm cơn giúp cho chàng, sau là để biết định được tông-tích chàng ở đâu vậy.

Nàng *Hồng-ngọc* nói :

— Thân-phụ nghĩ rất phải.

Bạch lão-gia liền sai một tên người, nhà đến *Kim-lăng* để dò-la tin-tức. Tên người nhà ấy đi trong 3, 4 ngày, trở về bẩm rằng :

— Chúng tôi xét hỏi thì quan *Ngô* hàn-lâm khi trước đã nói với học-đài xin cho *Tô-hữu-bạch* được có tên đi thi rồi. Tớ tiên-sinh sau khi bị truất tên, nhân có ông chủ làm quan tiền Kinh thì tiên-sinh đã theo đi, từ đó không thấy trở lại. Lại có kẻ nói trong mấy tháng trước, ông chủ tiên-sinh cho người tìm tiên-sinh để cùng tiến Kinh, nhưng tìm không thấy, mà cũng không biết tiên-sinh đi đâu. Chúng tôi đến tận nhà hỏi thì người nhà cũng nói như thế, quả là một cái tin dịch thực vậy.

Bạch lão-gia ngẫm nghĩ một chút, rồi bảo nàng *Hồng-ngọc* rằng :

Chàng đã được có tên thì thi đến kỳ thi này, tất thế nào cũng phải trở về.

Cách mấy hôm sau, *Bạch* lão-gia sai người đem lễ-vật đến tạ lại *Tô-hữu-đức*. *Bạch* lão-gia biết là Ngô hàn-lâm đã tiến Kinh rồi, mới viết một bức thư trả lời cho *Tô-hữu-đức*, tỏ ý không thuận gả. *Tô-hữu-đức* thấy việc đã bại-lộ, tự nghĩ lấy làm hổ-thẹn, cũng không dám đến quấy nhiễu nữa.

Có người đem việc *Đồng-vinh* bị đánh báo cho *Trương-quí-như* biết, *Trương-quí-như* nghĩ mình ở chẳng yên nào, mới thương-nghị cùng *Vương-văn-khanh*, nói là kỳ thi gần đến nơi, xin cáo-từ để tiến Kinh học-tập.

Tô-hữu-đức và *Trương-quí-như* hai người đều tử chối xong cả, nhưng *Bạch* lão-gia cũng phải dụng công đôi chút, không khỏi lao-phí tâm-thần, vừa giận vừa buồn, dần dần mắc bệnh nặng. Nàng *Hồng-ngọc* sợ-hãi, tìm thầy chạy thuốc, đêm ngày hầu hạ, hơn một tháng bệnh mới gần yên.

Hai nói chuyện *Tô-hữu-bạch* từ khi từ biệt *Tô hữu-đức*, thuê đò qua sông đi về phía bắc, trong lòng chỉ mong-mỏ được gặp Ngô hàn-lâm để nhờ làm mối, cho nên không quản chi sự lao-khổ, cứ lẽo-đẽo đi suốt ngày.

Một hôm đi đến tỉnh *Sơn đông*, chỗ ấy gọi là *Châu-huyện*, trời đã gần tối, *Tô-hữu-bạch* mới tìm vào một nơi nhà trọ để yên nghỉ. Sáng hôm sau dậy sớm, tên *Tiểu-hì* thu-xếp đồ hành-lý để đi, bỗng tìm thấy ở trên đầu giường có một cái gói nhỏ bằng vải trắng, trong có vật gì cầm hơi nặng-nặng.

Tiểu-hì vội-vàng đem cái gói lấy đưa cho *Tô-hữu-bạch*. *Tô-hữu-bạch* mở xem thì trong có 4 phong bạc, cả thảy ước độ trăm lạng. *Tô-hữu-bạch* xem xong, gói lại tử-tế, rồi lặng ngồi ngẫm-nghĩ, không biết của ai bỏ quên.

Tô-hữu-bạch bảo *Tiểu-hì* rằng :

— Gói bạc này tất là của người trọ đây trước, vội đi hỏ quên. Cứ ý ta thì ta nên ở đây đợi người ta đến tìm để trả mới phải. Nhưng nay việc ta gấp lắm, không thể có thời-giờ mà ở lại được, biết làm thế nào, hay là ta đưa cho chủ quán, để khi người ta đến tìm thì chủ quán giao trả.

Tiểu-hì nói :

Tiên-sinh nghĩ lầm! Thiên-hạ ngày nay hễ để mất người được có lòng tốt. Nếu chúng ta đi khỏi, chủ quán tham lấm không trả thì ai biết đấy là đâu, bà chẳng uổng phụ cái lòng tốt của tiên-sinh lắm ru! Nếu tiên-sinh đã muốn làm một việc âm-đức này thì nên dốn ở lại đây trong nửa ngày nữa.

Tô-hữu-bạch nói :

— Mày nói có lẽ phải, nhưng ngặt vì hành-lý của ta gấp lắm, biết làm thế nào.

Khi ăn cơm xong, chủ-quán đã thắng ngựa để *Tô-hữu-bạch* đi.

Tô-hữu-bạch nói :

Hãy thu thả! ta còn đợi một người nữa, độ quá trưa mới đi!

Chủ quán nói :

— Nếu ngài còn đợi ai thì dành lại để đến sang mai mới đi được!

Tô-hữu-bạch dẫu cố chờ đến lại, nhưng trong lòng vẫn nóng như lửa. cứ đi đi lại lại, dáng ngồi không yên. Chờ đến buổi trưa, lại ăn xong bữa cơm trưa, mới thấy một người áo xanh mũ lỏn, trông như một người công-sai, cưỡi ngựa lật đật đi đến.

Khi đến trước cửa nhà quán, liền xuống ngựa hoảng hốt chạy vào mà báo rằng :

— Chủ quán đâu rồi?

Chủ quán trông thấy, vội vàng chạy ra mà hỏi rằng :

Cậu vừa ở đây đi hôm qua, thế nào mà bảo mai lại đến?

Người lính nói :

Việc không may! nhà này chẳng yên được nào! tôi phụng mệnh quan Án về *Châu-huyện* thu 120 lặng bạc để lu bổ nghĩa-trũng. Hôm qua đi vội, thành ra bỏ quên tại trong quán này, nếu không tìm trả mau mau thì khó lòng mà ở yên cho được.

Chủ quán nghe nói sợ nặng người ra mà rằng :

Nói vô-lý! trong quán tôi khách-khứa tấp-nập, kể biết bao nhiêu kể, cậu không cẩn-thận thì mất mặc cậu, chứ có can dự chi đến tôi.

Người lính nói :

— Không nói phải trái lâm chi vội, nhà-ngươi hãy thử cố tìm.

Hai người vội-vàng chạy vào trong phòng, lật ghế tung giường, hết sức tìm tòi mà chẳng thấy đâu cả. Người lính thấy tìm không được, có ý lo-sợ, liền tám lấy ngực chủ quán mà bắt đền.

(Còn nữa)

泰NAM-THÁI南

6, Quai Clémence au — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

2022 *Kính-cáo*

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯỜU CỦA ÔNG **Lương-y DEHAUT** uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC BỔNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra. Thuốc hườu nầy trị các chứng bịnh:

NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẰNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI: Nhà-ông Lương-y DEHAUT, 145, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Bình phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hàng thực-phẩm rất quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trang-kiện.

Người ốm mới khỏi nếu uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ Thầy-Thuốc) cũng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng hảo nên uống rượu vang.

BẠN HÀNG BẢN ĐỘC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn, thì dùng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX; mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi, với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Cao-đẳng soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản quán

Giá mỗi quyển . . . 0$30

Tiền cước mỗi quyển . 0,12

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông HỒI-XUÂN-THÀNH

61 — 63, Rue du Coton, Hanoi.

Nếu các ngài mệt nhọc, yếu đuối, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại hối rằng sao không uống sớm.

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kịch mệt rất là thần-diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng bào-chế.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất qui để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, **mỏi-mệt, còm-yếu, hay** chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con mới từ 10 tuổi, sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (Cấu và giang-mai) chuyên-cần ông chớ dùng thuốc phàm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, làng Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, ban thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2013

SẮP MỞ

Ba

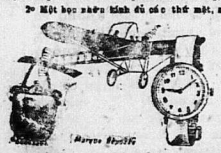
PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, điếu hút thuốc lá, đàn, vân vân.

2° Một bọn kính đủ các thứ mắt, mắt đen mắt trắng, mắt vàng, mắt mèo cây, vân vân. Lại có cả mười kính gọng bằng vàng tây, gọng học vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quá xuất đắt hạ mà đeo những nhơn kính này thì hợp cách vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ tọa cương, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-cầm, vân vân.

4° Một bọn chiếu sổ đứt sợ, lọ sợ, bút sợ, hồ sợ để thầy-kiện hay là bày sinh cũng được và tử bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm sáu trăm này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

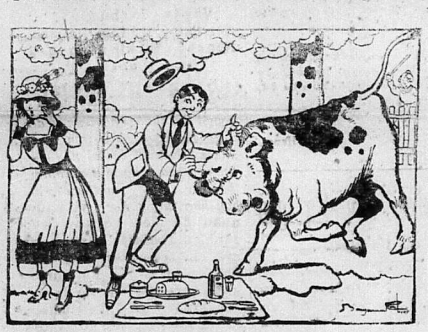
Cần-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2003

KHỎE HƠN CON BÒ MỘNG

CÔ TA. — Ô kia! chết! chết!

CẬU TA. — Không sợ; tôi uống thuốc Quinium Labarraque; uống thuốc ấy người ta khỏe bằng thần Hercule.

Sau mỗi bữa cơm uống một cốc con rượu Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm nhọc đến đâu cũng hồi sức lại được. Những bệnh mệt nhọc, những bệnh xấu máu lâu ngày, dai dẳng đến đâu cũng chữa được một cách chắc chắn và êm đềm. Dùng thuốc ấy thì những bệnh sốt dai đến đâu cũng chẳng bao lâu mà khỏi.

Vì vậy, những người yếu đuối, hoặc vì ốm đau, hoặc vì làm lụng khổ nhọc, hoặc có việc gì thất quá mà thân thể phải lay nhuyễn; những người thanh niên lớn lên chóng quá mà sinh ra kém sức khỏe, con gái không lên đến thì, đàn-bà sau khi sinh sản, ông già bà cả trăm thứ yếu đuối, những người mắc xấu hoặc lao-lực quá sức, đều nên uống rượu Quinium Labarraque. Nhất là những người mới ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Các hàng bào chế đều cũng có bán rượu thuốc Quinium Labarraque.

Chính-điểm: Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

CẦN NGƯỜI LÀM

« Công-ty Phạm-văn-Phi chúng tôi vừa mới « thầu lại được việc chở thợ và hành-khách « đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa. « Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy « cũ đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang, « nên đương cần dùng người sơn biết pha sơn « tây và người thợ da biết khâu đệm xe ô-tô. « Ai biết nghề vào Vinh hỏi sẽ được lương cao. »

PHẠM-VĂN-PHI Công ty lại cáo.

2013

Kính cáo các nhà mắc phải bệnh trĩ

Tôi mắc bệnh trĩ, thuốc thang mãi không khỏi sau nhờ M. TCHUONG-QUAY-LÂM, ở hàng Đường, số nhà 26, Hanoi, chữa cho, trong vòng ba tuần lễ thì khỏi hẳn.

Trong khi chữa không đau đớn gì và tôi vẫn làm lụng như thường.

Vậy có mấy lời cảm-tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

HOÀNG-TIỆM-HỒNG

16 bis 3, Rue de la Citadelle, Hanoi

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Thử đọc MUSCULOSINE BYLA VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh

TRONG

NHỮNG KHI GẦN CỐT SUY-NHƯỢC,

NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,

HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái

Sức-lực cường-kiện

ETABLISSEMENTS BYLA 26, AVENUE DE L'OBSERVATOIRE, PARIS (France)

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rất số để trúng lại (*Obligation Panama à lots*). Lần mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong giấy. (Như vậy mỗi ngày để dành mấy xu, có thể trở nên giàu có được).

Hễ nộp tiền lần đầu, là được ngay cái số trái-đơn mà tiếng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến khi trái-đơn trúng số rồi là nhà thì mình được lĩnh nguyên cả tiền lẫn lãi. Mỗi trái-đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần từ 150.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có lần nào không được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hơn lần rút số, hơn 3 triệu lần.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NAY:

130 lô.	500.000 quan	260 lô	5.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.320 lô	2.000 —
260 lô.	100.000 —	13.260 lô	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hoàn lại làm	400 —

Người có trái-đơn được sự cuộc rút số mỗi cho biết ngay số trái-đơn nào ra rồi trước.

Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ phí tổn chi cả. Mỗi lần rút số sẽ nhận được một cái bằng kê số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số kê trong bằng ấy đúng với số trái-đơn để tại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1906. Bản luật ấy là một bản luật bảo đảm, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

Le Gérant: NGUYỄN VĂN LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)